

Naleving

kennis | advies | ondersteuning

Protocol huisbezoeken Wmo 2015

Dienstverlenend en handhavend

Colofon

Dit protocol is een product van het Team Zorg van VNG Naleving. Kijk voor meer publicaties op vng.nl/naleving.

Wilt u (onderdelen uit) dit protocol gebruiken voor eigen doeleinden, vraag ons hiervoor dan om toestemming.

Disclaimer: Dit document is zorgvuldig en met medewerking van diverse partijen samengesteld; dit sluit eventuele onvolkomenheden niet uit. Aan de inhoud kunnen daarom geen rechten worden ontleend. Deze versie is een herziening van de versie van oktober 2016, die hiermee komt te vervallen.

Inhoudsopgave

1 Aanleiding	4
2 Inleiding	5
3 Soorten huisbezoek	6
3.1 Huisbezoek in verband met dienstverlening	6
3.2 Preventief huisbezoek in verband met dienstverlening	6
3.3 Huisbezoek bij geground vermoeden van oneigenlijk gebruik/misbruik (handhaving)	6
4 Het huisbezoek in het kader van handhaving als laatste onderzoeks- of verificatiemiddel	7
5 Informed consent: toestemming vastleggen	8
6 Het uitvoeren van een huisbezoek	9
6.1 Dienstverlenend huisbezoek	9
6.2 Handhavend huisbezoek	9
Bijlage 1 Algemene richtlijnen bij een (dienstverlenend) huisbezoek	10
Bijlage 2 Relevante wetgeving	13
Bijlage 3 Relevante wetgeving Wmo 2015	16
Bijlage 4 Jurisprudentie	18
Bijlage 5 Verklaring voor toestemming huisbezoek	20

1 Aanleiding

Dit protocol is een praktische handleiding voor professionals die op huisbezoek gaan in het kader van de Wmo 2015. Het gaat om huisbezoeken in verband met dienstverlening en om huisbezoeken in het kader van handhaving. De tekst van het protocol leidt u langs het hoe en wanneer van het uitvoeren van een huisbezoek. In de bijbehorende bijlagen vindt u praktische richtlijnen en de relevante wetgeving en jurisprudentie. Werken volgens dit protocol draagt bij aan zorgvuldig en betrouwbaar overheidshandelen. Dit is belangrijk voor burgers en voor medewerkers van gemeenten.

Bij de uitvoering van de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet gaat veel gemeenschapsgeld om. Als gemeente moet u daarom fraude en het overtreden van regels voorkomen. Het is in dit licht van groot belang om dienstverlening op maat te bieden en cliënten goed te informeren over hun rechten en plichten.

Vaak is een huisbezoek nodig om de Wmo-ondersteuningsvraag goed te kunnen beoordelen. Soms is huisbezoek nodig omdat een cliënt niet zelf in staat is om naar de gemeente toe te komen. Doorgaans waarderen cliënten deze huisbezoeken; er zijn weinig klachten over. Een huisbezoek kan ook onderdeel zijn van een onderzoek naar fraude of oneigenlijk gebruik.

De wettelijke bepalingen en regels voor huisbezoeken in verband met dienstverlening en handhaving zijn grotendeels gelijk. Deze regels zijn voor dienstverlenende huisbezoeken niet of onvoldoende bekend en er wordt ook niet altijd volgens deze regels gewerkt. Weliswaar zijn er in de praktijk weinig klachten, maar zowel burgers als gemeentemedewerkers hebben belang bij zorgvuldig en betrouwbaar handelen. Het voor u liggende protocol is mede gebaseerd op de ervaring en expertise die is opgedaan met huisbezoeken in het kader van de Participatiewet.

2 Inleiding

Is het voor de uitvoering van wetten geregeld nodig om op huisbezoek te gaan, dan is het raadzaam hiervoor een protocol op te stellen. Zo'n protocol geeft uw inwoners inzicht in hoe uw gemeente een wet uitvoert en wat daarbij hun rechten en plichten zijn. Dit geeft rechtszekerheid, rechtsbescherming en het maakt het handelen van de overheid transparant.

Bij een melding of aanvraag voor Wmo-ondersteuning heeft het huisbezoek nadrukkelijk het karakter van dienstverlening. Uw gemeente kan daarmee de ondersteuningsvraag (verder) in beeld brengen en waar nodig verbreden. Ook kan een huisbezoek plaatsvinden in verband met een heronderzoek. Voldoet de verstrekte voorziening? Moet er iets worden bijgesteld? ([zie artikelen 2.3.9. en 2.3.10 Wmo 2015](#))

U kunt een huisbezoek ook afleggen in het kader van handhaving. Uw gemeente moet in de verordening regels stellen om te zorgen dat maatwerkvoorzieningen en persoonsgebonden budgetten (pgb's) niet ten onrechte worden ontvangen en oneigenlijk gebruik of misbruik van de wet wordt bestreden. ([artikel 2.1.3., vierde lid van de Wmo 2015](#))

In het voor u liggende protocol staat hoe en wanneer een huisbezoek wordt toegepast binnen de kaders van de wet- en regelgeving. Zo vereist de Algemene wet bestuursrecht (Awb) een afweging of een huisbezoek noodzakelijk is voor een zorgvuldig besluit.

De cliënt moet uitdrukkelijk toestemming verlenen voor een huisbezoek ([artikel 1, vierde lid van de Algemene wet op het binnentreden](#)). In het protocol wordt vastgelegd hoe en wanneer u de cliënt informeert over de verschillende aspecten van het huisbezoek, bijvoorbeeld wat het gevolg is als de cliënt niet meewerkt aan het huisbezoek. In de bijlagen bij het protocol vindt u richtlijnen en vuistregels voor het uitvoeren van het huisbezoek, relevante wetgeving en jurisprudentie en er is een voorbeeld van een toestemmingsformulier voor een huisbezoek opgenomen.

3 Soorten huisbezoek

3.1 Huisbezoek in verband met dienstverlening

Huisbezoeken om de behoefte van cliënten te onderzoeken leiden zelden tot problemen. Doorgaans waarderen cliënten deze huisbezoeken.

Dat huisbezoeken noodzakelijk zijn om te komen tot een zorgvuldig besluit over de inzet van zorg en ondersteuning, blijkt uit talloze voorbeelden in de jurisprudentie (bijlage 4). Uw gemeente moet, na een melding van een behoefte aan ondersteuning, zorgvuldig en uitgebreid onderzoek doen ([artikel 2.3.2 van de Wmo 2015](#)). Het kan bijvoorbeeld zijn dat een cliënt vraagt om een traplift. Maar als ook de badkamer en het toilet ongeschikt blijken te zijn, dan zijn er in de toekomst mogelijk meer woonproblemen te verwachten. Dan kan verhuizen naar een andere woning een betere oplossing zijn (zie ook punt 4.2 in bijlage 4). In het kader van de Wmo 2015 is het meestal zeer nuttig om na een melding/aanvraag een huisbezoek af te leggen om tot zorgvuldige besluitvorming te komen.

Een huisbezoek is noodzakelijk bij de aanvraag van maatwerkvoorzieningen zoals woningaanpassingen, vervoersvoorzieningen of rolstoelen. De situatie moet ter plekke worden bekeken. Is het huis ruim genoeg om met een rolstoel in te manoeuvreren? Is er stallingsruimte? Is de constructie van de woning geschikt voor een bepaalde aanpassing? Ook als om begeleiding of beschermd wonen wordt gevraagd, kan een huisbezoek nodig zijn om te kunnen zien hoe uw cliënt functioneert in de bestaande thussituatie.

3.2 Preventief huisbezoek in verband met dienstverlening

Het is ongewenst als een cliënt geen gebruik maakt van voorzieningen die hem zijn toegekend. Het kan zijn dat u toch niet de juiste voorziening heeft toegekend of dat er iets anders aan de hand is. Dit is niet goed voor uw cliënt en evenmin voor uw gemeente. U kunt het huisbezoek ook preventief inzetten om niet-gebruik van voorzieningen te achterhalen. Veel gemeenten voeren hierop actief beleid, bijvoorbeeld met huisbezoeken aan ouderen.

3.3 Huisbezoek bij geground vermoeden van oneigenlijk gebruik/misbruik (handhaving)

Een huisbezoek is geoorloofd bij een geground vermoeden van oneigenlijk gebruik/misbruik van maatwerkvoorzieningen of pgb's. 'Geground' houdt in dat er aantoonbare feiten en omstandigheden zijn, die wijzen op onrechtmatigheden. Het huisbezoek is toegestaan als laatste verificatiemiddel om gegevens van uw cliënt bevestigd of weerlegd te krijgen. Kan dit op een andere manier, dan mag het niet. Denk bij andere manieren aan de 'inlichtingenplicht' ([2.3.8., eerste lid van de Wmo 2015](#)) en de 'meewerkplicht' ([artikel 2.3.8., derde lid](#)) van de cliënt.

Aan het huisbezoek zijn regels verbonden. In bijlage 1 vindt u richtlijnen die u kunt gebruiken bij het afleggen van een huisbezoek. Indien blijkt dat er sprake is van misbruik door een zorgverlener, kan het gebeuren dat u de zorg moet stopzetten. Dit betekent dat er een andere oplossing moet komen voor de cliënt. Daarover moet u tijdens het onderzoek al nadenken. Uw gemeente heeft in het kader van de Wmo 2015 compensatieplicht. Ook moet u bij het onderzoek nagaan of er sprake is van opzettelijk handelen. Dit is van belang om eventueel terug te kunnen vorderen in het kader van de Wmo 2015 of om strafrechtelijk te kunnen optreden.

4 Het huisbezoek in het kader van handhaving als laatste onderzoeks- of verificatiemiddel

Wanneer mag een huisbezoek?

Een huisbezoek is een inbreuk op het huisrecht en de persoonlijke levenssfeer van de cliënt. Daarom is het vereist dat u de afweging maakt of u de benodigde gegevens ook op een andere (minder ingrijpende) manier kunt verkrijgen. Dat kan door een administratief onderzoek of doordat u de cliënt de gelegenheid biedt om gegevens zelf beschikbaar te stellen, schriftelijk, telefonisch of met een gespreksverslag. Is dit allemaal niet mogelijk, dan kunt u een huisbezoek inzetten als onderzoeksmiddel of ter verificatie. Dit kan met of zonder aankondiging vooraf.

Twee uitgangspunten zijn hierbij van belang.

- Het subsidiariteitsbeginsel
Kunt u het beoogde doel op een minder ingrijpende manier bereiken, dan moet u kiezen voor dit lichtere middel. U verifieert altijd eerst de verstrekte inlichtingen aan de hand van de authentieke bronbestanden, zoals de Basisregistratie Personen (BRP). Uw cliënt heeft altijd eerst het recht om de (juistheid van de door hem verstrekte) inlichtingen op een andere wijze dan door middel van het toelaten van een huisbezoek aan te tonen.
- Het proportionaliteitsbeginsel
Voor al het overheidshandelen geldt dat het in verhouding moet staan tot het beoogde doel. Kan de informatie ook op een andere manier worden verkregen? Is het echt nodig om daarvoor een huisbezoek af te leggen? Het is van belang dat u zichzelf deze vragen voorafgaand aan het huisbezoek altijd stelt.

5 Informed consent: toestemming vastleggen

Een huisbezoek in het kader van dienstverlening – na een Wmo-melding of -aanvraag – wordt altijd vooraf aangekondigd. U informeert uw cliënt wanneer het bezoek is, wie er langskomen, wat de aanleiding is van het bezoek en geeft algemene uitleg over wat een huisbezoek inhoudt.

De [Algemene wet op het binnentreden \(Awbi\)](#) is van toepassing op zowel bezoeken met een dienstverlenend karakter als op huisbezoeken in het kader van handhaving. Legitimatie en toestemming voor het betreden van de woning zijn vereist, ook al heeft uw cliënt eerst een melding of een Wmo-aanvraag gedaan. U mag de woning nooit binnengaan zonder uitdrukkelijke toestemming van de bewoner.

Bij inbreuk op het huisrecht moet er sprake zijn van een zogenaamd ‘informed consent’. De overheid maakt inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en moet respectvol en zorgvuldig optreden. Dit geldt voor het privéleven van de cliënt, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie. Dit staat in artikel 8 van het [Europese Verdrag van de Rechten van de Mens \(EVRM\)](#) in combinatie met [artikel 1, vierde lid van de Awbi](#).

Informed consent houdt in dat:

- de cliënt toestemming moet verlenen op basis van vrijwilligheid;
- de toestemming gebaseerd moet zijn op volledige en juiste informatie over de reden en het doel van het huisbezoek;
- de rechten en plichten bij het huisbezoek en de mogelijke gevolgen bij weigering van een huisbezoek voor de cliënt duidelijk moeten zijn.

Het huisbezoek moet gericht zijn op het vaststellen van de feitelijke situatie van uw cliënt en zijn of haar recht op een voorziening. U moet kunnen aantonen dat uw cliënt toestemming heeft verleend voor het huisbezoek. Hiervoor kunt het formulier ‘Informed Consent’ gebruiken (zie bijlage 5). Pas als uw cliënt dit heeft getekend, mag u de woning betreden. Een uitzondering geldt voor situaties waarbij uw cliënt niet staand aan de deur kan tekenen, of dat uw cliënt helemaal niet kan tekenen. In dat geval moet u dit in goed overleg met uw cliënt oplossen.

Weigert uw cliënt medewerking aan het huisbezoek, dan moet u hem duidelijk maken wat de gevolgen hiervan kunnen zijn. Dit is vereist in het kader van zorgvuldigheid en transparantie. Welke gevolgen dit zijn is afhankelijk van het oogmerk van het huisbezoek: dienstverlenend of handhavend. Relevante jurisprudentie hierover vindt u in bijlage 4.

Uw cliënt kan gegeven toestemming op elk moment intrekken. Doet hij dat, dan dient u de woning te verlaten. Als u dat niet doet bent u wederrechtelijk in de woning en pleegt u ambtelijke huisvredebreuk. Dit is een ambtsmisdrijf ([artikel 370 Wet van Strafrecht](#)). U moet aannemelijk kunnen maken dat uw cliënt zijn eerder gegeven toestemming introk. U moet uw cliënt informeren dat het intrekken van zijn toestemming gevolgen kan hebben voor het vaststellen van het recht op een voorziening. In het geval van intrekken is het belangrijk dat u dit goed rapporteert.

6 Het uitvoeren van een huisbezoek

Hoe u een huisbezoek uitvoert wordt bepaald door het doel: dienstverlening of handhaving.

6.1 Dienstverlenend huisbezoek

U neemt bij het huisbezoek met uw cliënt de melding door. U geeft hem informatie over de wet- en regelgeving, rechten en plichten, en over de (tijdsduur van de) procedure van melding tot afhandeling. U onderzoekt het probleem dat uw cliënt ervaart en bekijkt samen de mogelijkheden om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp tot een oplossing te komen. In het onderzoek neemt u mee of er mantelzorg of hulp uit het sociale netwerk beschikbaar is. Vervolgens onderzoekt u of uw cliënt ondersteuning vanuit de Wmo 2015 nodig heeft en – is dat het geval – welke ondersteuning dan passend is. Ook vertelt u de cliënt of (en welke) onderzoeken door derden nog zijn te verwachten. Van het onderzoek maakt u een verslag dat ook naar uw cliënt gaat. (Zie voor de volledige tekst en opsomming over het onderzoek [artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015](#) of bijlage 3).

6.2 Handhavend huisbezoek

Als consulent en/of toezichthouder bereidt u (samen) het huisbezoek voor en stelt u onderzoeksvragen op. Voorafgaand aan het huisbezoek geeft u uw cliënt een rapportage met daarin uitleg over de vermoedens en hun oorsprong. Uw cliënt krijgt de gelegenheid om de vermoedens weg te nemen. Daarna beantwoordt hij uw vragen. Deze antwoorden zijn al dan niet aanleiding voor een huisbezoek. Is er geen aanleiding voor een huisbezoek, dan maakt u een rapportage. Dit is ook van belang in verband met mogelijk toekomstig onderzoek. Is er wel aanleiding voor een huisbezoek, dan maakt u een afspraak met de cliënt. Een andere mogelijkheid is dat u als consulent en/of toezichthouder besluit om een onaangekondigd huisbezoek af te leggen. In dit geval moet uw cliënt voordat u de woning betreedt ook weer toestemming geven nadat hem is uitgelegd wat de reden van het bezoek is en wat de gevolgen zijn van een eventuele weigering. In alle gevallen moet uw cliënt toestemming geven en moet u die toestemming vastleggen. Hiervoor kunt u het al eerder genoemde formulier 'Informed Consent' gebruiken (bijlage 5). Daarbij moet u de identiteit van de cliënt controleren aan de hand van een geldig identiteitsbewijs en deze gegevens vastleggen. Ook moet u noteren als iemand zich niet bekend wil maken of géén geldig identiteitsbewijs kan of wil tonen. De identificatieplicht staat in [artikel 2.3.4 van de Wmo 2015](#).

Het kan gebeuren dat uw cliënt een dringende reden heeft om een huisbezoek te weigeren of om bepaalde vertrekken of zaken niet te laten zien. Een zeer dringende reden is bijvoorbeeld dat de cliënt acuut naar de dokter moet. Van een 'zeer dringende reden' zal maar zelden sprake zijn.

Bijlage 1 Algemene richtlijnen bij een (dienstverlenend) huisbezoek

- Bepaal vooraf welke informatie in ieder geval relevant is.
- Zorg voor een geldige legitimatie, waarop de naam uw gemeente, uw naam, uw functie en uw foto staan.
- Zorg dat u en/of uw collega's bevoegd zijn om een dienstverlenend huisbezoek uit te voeren.
- Check of het nodig is om met twee medewerkers op huisbezoek te gaan (onveilige situaties registreren voor een eventuele volgende keer).
- Als vooraf duidelijk is dat er sprake is van een verhoogd risico op agressie of een onveilige situatie, leg dan geen huisbezoek af maar nodig de cliënt uit op een andere locatie.
- Zorg dat u tijdens het huisbezoek telefonisch bereikbaar bent.
- Informeer uw naaste collega's over het bezoek, het adres en de te verwachten duur van het huisbezoek.
- Vraag een collega u te bellen als u niet op de afgesproken tijd terug bent op kantoor.
- Spreek een rolverdeling af bij een huisbezoek met meer personen, bijvoorbeeld dat u het gesprek voert en uw collega observeert en aantekeningen maakt.
- Check of de cliënt het doel van het huisbezoek begrijpt.
- Kondig het huisbezoek schriftelijk aan met de naam van u en/of uw collega, datum, tijdstip en reden van het huisbezoek of leg bij een onaangekondigd huisbezoek de reden kort uit bij de voordeur.
- De cliënt moet altijd toestemming geven voor het uitvoeren van het huisbezoek.
- Uw schoenen uitdoen bij de deur is onverstandig omdat u dan niet snel de woning kunt verlaten als dat nodig is. Neem daarom 'blauwe slofjes' mee voor over uw schoenen.
- Zorg dat de cliënt het toestemmingsformulier/formulier 'Informed Consent' invult voordat u de woning binnengaat.
- Houd het gesprek bij de voordeur kort en bondig en vermijd discussies.
- Gesprekken vinden (voor zover mogelijk) binnenshuis plaats (privacybescherming).
- Vraag steeds toestemming voor het binnengaan van andere ruimten in de woning of het tonen van bescheiden, bijvoorbeeld: 'Mag ik de woonkamer zien?' of 'Kunt u mij de administratie laten zien?'
- Tijdens het huisbezoek zijn u en uw collega – waar mogelijk - in dezelfde ruimte als de cliënt.
- Verlaat de woning als een gevoel van onveiligheid ontstaat.
- Verlaat de woning als u stuit op strafbare feiten (zoals een wietplantage). Bel meteen de politie en wacht op haar komst.
- Zeg tegen de cliënt waarom u de woning voortijdig verlaat.
- Neem tijdens een huisbezoek objectief waar en rapporteer objectief en gestructureerd.
- Stel alleen vragen die relevant zijn voor de feitelijke situatie.
- Vat de gegeven antwoorden samen en vraag aan de cliënt of de antwoorden correct zijn verwoord.
- Vraag door bij tegenstrijdigheden.
- Wees vriendelijk, zakelijk en correct.
- Bespreek waarnemingen en bevindingen en vraag de zienswijze van de cliënt. Neem die mee in het rapport.
- Leg het huisbezoek vast in een verslag, dat de cliënt ook ontvangt.

Extra richtlijnen bij een huisbezoek in het kader van handhaving

- Een handhavend huisbezoek wordt altijd uitgevoerd door twee bevoegde medewerkers, waaronder een toezichthouder Wmo.
- Vraag bij belastende onderwerpen om een ondertekende verklaring van de cliënt.
- Bespreek de onderzoeksbevindingen niet op het moment van het huisbezoek maar op een later moment op het kantoor en deel dit aan de cliënt mee.
- Overhandig aan de cliënt een uitnodiging voor een gesprek om de onderzoeksbevindingen en de te nemen beslissing mee te delen.
- Bedenk dat bewijsvoering ontstaat uit een geheel van de onderzochte zaken. Signaleer zorgvuldig.

Te nemen stappen bij niet (verdere) medewerking aan huisbezoek

Wanneer de cliënt niet wil meewerken aan een huisbezoek vraagt de zorgvuldigheid om een hersteltermijn te bieden. Afhankelijk van het soort huisbezoek kan dit een nieuwe afspraak zijn op een andere dag of een soort mondelinge hersteltermijn van maximaal 10 minuten. De cliënt heeft dan een aantal minuten bedenktijd om alsnog medewerking aan en/of bij het huisbezoek te verlenen. Bij blijvende weigering stelt u de cliënt op de hoogte van de gevolgen van de weigering om mee te werken.

Bieden van een hersteltermijn bij een lopende voorziening

Bij een lopende voorziening kan niet meewerken aan een huisbezoek tot gevolg hebben dat de voorziening van de cliënt wordt ingetrokken. Daarom moet hier wel een hersteltermijn worden geboden. Bij niet (verder) meewerken kan de voorziening onmiddellijk (gedeeltelijk) worden ingetrokken.

Welke stappen moeten worden genomen bij het niet (verder) meewerken aan een huisbezoek?

Dit zijn de stappen als een cliënt zegt dat hij niet (verder) wil meewerken aan het huisbezoek:

- Vraag naar de redenen van de weigering van het huisbezoek.
- Stel de cliënt op de hoogte van de gevolgen van zijn weigering.
- Vraag aan de cliënt of hij de gevolgen hiervan ook kan overzien.
- Bied de cliënt een hersteltermijn aan.
- Vraag de cliënt een ondertekende verklaring van de weigering tot medewerking.

Blijft de cliënt bij de weigering dan is hiermee het uitvoerend deel afgerond. De weigering wordt schriftelijk bevestigd dan wel vermeld in de beschikking die hierop volgt.

Houd het aan de deur kort in verband met privacy.

Het verslag van het huisbezoek

Van ieder huisbezoek moet een schriftelijk verslag worden gemaakt met de volgende gegevens:

- Naam van de ambtenaar of ambtenaren.
- De reden van het huisbezoek.
- Adres, plaats, dag, datum en tijdstip (begin en einde) van het huisbezoek.
- Dat de cliënt volledige informatie is verstrekt.
- Dat de cliënt toestemming heeft verleend voor het binnentreden van de woning.
- Dat de cliënt aanwezig was tijdens het huisbezoek.
- De verschillende ruimten in de woning die zijn betreden.
- Een beschrijving van de woning (extern/intern) als dit van belang is voor het onderzoek.
- Zakelijke en objectieve feiten en omstandigheden.
- Welke andere personen in de woning aanwezig waren.
- Conclusies louter op grond van objectieve feiten en omstandigheden, geen sfeer, geen veronderstellingen.
- Dagtekening en ondertekening van het verslag door de ambtena(a)r(en).
- Opmerkingen/aanvullingen van de cliënt.

De cliënt (of zijn vertegenwoordiger) krijgt het verslag van het onderzoek (2.3.2 lid 8 Wmo 2015).

Bij onderzoeken met het oog op handhaving

Als bij handhavend onderzoek de feitelijke situatie klopt met het verhaal van de cliënt, vermeld dit dan in het verslag. Als er juist wel verschillen zijn, dan is het belangrijk die goed te rapporteren. Hoe groter het verschil tussen de waarneming en de opgave van de cliënt, hoe uitgebreider u dit moet rapporteren. Zorgvuldige rapportage is extra van belang als op basis van een huisbezoek een aanvraag niet in behandeling wordt genomen of wordt afgewezen, of als het recht op een maatwerkvoorziening of pgb wordt ingetrokken. Neem de rapportage altijd door met uw collega die bij het bezoek aanwezig was.

Bespreking verslag met belanghebbende

Uit het oogpunt van zorgvuldigheid en behoorlijk handelen moet de cliënt in de gelegenheid zijn om te reageren op de uitkomst van het huisbezoek. Dat betekent dat de cliënt de conclusies moet vernemen en het gevolg voor zijn recht op (een) voorziening(en). De zienswijze van de cliënt moet in het rapport worden

opgenomen en in de beoordeling en de motivering van de beslissing worden meegenomen. Het besluit mag voor de cliënt geen verrassing zijn.

Beeld- en geluidsopnamen

De onderzoeksmethoden zijn in principe die van zien en horen. Het is niet toegestaan om zonder toestemming van de cliënt beeldopnamen te maken. Met toestemming mag het wel, maar alleen van zaken die relevant zijn voor het onderzoek. Voor elke foto moet u de cliënt apart om toestemming vragen. Vertel de cliënt dat u de waargenomen situatie ook schriftelijk noteert en dat de beeldopnamen de situatie verduidelijken. Als er geen sprake is van verduidelijking, laat het beeld dan achterwege. Het moet proportioneel zijn.

Voor geluidsopnamen gelden strenge eisen. Het mag alleen als het in het voordeel is van de cliënt en als hij hiervoor toestemming geeft. Om problemen te voorkomen is het advies om de toestemming voor beeld- en geluidsopnamen schriftelijk vast te leggen en de cliënt hiervoor te laten tekenen.

Betreden ruimtes

Als consulent of toezichthouder mag u bij een huisbezoek alleen in de ruimtes komen die u voor het onderzoek gezien moet hebben. Dat wil zeggen: om de melding of aanvraag te kunnen beoordelen of om te kunnen handhaven. U mag niet zelf een kastje openen. Als er administratie uit een kast moet worden gehaald, dan doet de cliënt dit (desgevraagd en waar mogelijk) zelf.

Bijlage 2 Relevante wetgeving

Onderstaand staat een opsomming van relevante wetgeving naast de door u als gemeente uit te voeren sociale zekerheidswetgeving.

Artikel 10 Grondwet

1. Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.
2. De wet stelt regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen van persoonsgegevens.
3. De wet stelt regels betreffende de aanspraken van personen op kennisgeving van over hen vastgelegde gegevens en van het gebruik dat daarvan wordt gemaakt, evenals op verbetering van zodanige gegevens.

Artikel 12 Grondwet

1. Het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen bij of krachtens de wet bepaald, door hen die daartoe bij of krachtens de wet zijn aangewezen.
2. Het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen bij of krachtens de wet bepaald, door hen die daartoe bij of krachtens de wet zijn aangewezen.
3. Aan de bewoner wordt zo spoedig mogelijk een schriftelijk verslag van het binnentreden verstrekt. Indien het binnentreden in het belang van de nationale veiligheid of dat van de strafvordering heeft plaatsgevonden, kan volgens bij de wet te stellen regels de verstrekking van het verslag worden uitgesteld. In de bij de wet te bepalen gevallen kan de verstrekking achterwege worden gelaten, indien het belang van de nationale veiligheid zich tegen verstrekking blijvend verzet.

Artikel 8 Europees Verdrag van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)

1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.
2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Artikel 1 Algemene wet op het binnentreden (Awbi)

1. Degene die bij of krachtens de wet belast is met de opsporing van strafbare feiten of enig ander onderzoek, met de uitvoering van een wettelijk voorschrift of met het toezicht op de naleving daarvan, dan wel een bevoegdheid tot vrijheidsbeneming uitoefent, en uit dien hoofde in een woning binnentreedt, is verplicht zich voorafgaand te legitimeren en mededeling te doen van het doel van het binnentreden. Indien twee of meer personen voor hetzelfde doel in een woning binnentreden, rusten deze verplichtingen slechts op degene die bij het binnentreden de leiding heeft.
2. Indien de naleving van de in het eerste lid bedoelde verplichtingen naar redelijke verwachting ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van personen of goederen, feitelijk onmogelijk is dan wel naar redelijke verwachting de strafvordering schaadt ten aanzien van misdrijven waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, gelden deze verplichtingen slechts voor zover de naleving daarvan in die omstandigheden kan worden geveerd.
3. Een persoon in dienst van een bestuursorgaan die zich ingevolge het eerste lid legitimeert, toont een legitimatiebewijs dat is uitgegeven door of in opdracht van dat bestuursorgaan. Het legitimatiebewijs bevat een foto van de houder en vermeldt diens naam en hoedanigheid. Indien de veiligheid van de houder van het legitimatiebewijs vordert dat zijn identiteit verborgen blijft, kan in plaats van zijn naam zijn nummer worden vermeld.
4. De persoon, bedoeld in het eerste lid, die met toestemming van de bewoner wenst binnen te treden, vraagt voorafgaand aan het binnentreden diens toestemming. De toestemming moet blijken aan degene die wenst binnen te treden.

[Artikel 370 Wetboek van Strafrecht](#)

De ambtenaar die, met overschrijding van zijn bevoegdheid of zonder inachtneming van de bij de wet bepaalde vormen, in de woning of het besloten lokaal of erf, bij een ander in gebruik, desondanks binnentreedt of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van of vanwege de rechthebbende aanstonds verwijderd, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

[Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#)

[Artikel 1:3 Awb](#)

Lid 4. Onder beleidsregel wordt verstaan: een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde en algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan.

[Artikel 3:2 Awb](#)

Bij de voorbereiding van een besluit vergaart het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen.

[Artikel 3:46 Awb](#)

Een besluit dient te berusten op een deugdelijke motivering.

[Artikel 4:81 Awb](#)

1. Een bestuursorgaan kan beleidsregels vaststellen met betrekking tot een hem toekomende of onder zijn verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hem gedelegeerde bevoegdheid.
2. In andere gevallen kan een bestuursorgaan slechts beleidsregels vaststellen, voor zover dit bij wettelijk voorschrift is bepaald.

[Artikel 4:82 Awb](#)

Ter motivering van een besluit kan slechts worden volstaan met een verwijzing naar een vaste gedragslijn voor zover deze is neergelegd in een beleidsregel.

[Artikel 5:11 Awb](#)

Onder toezichthouder wordt verstaan: een persoon, bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift.

[Artikel 5:12 Awb](#)

1. Bij de uitoefening van zijn taak draagt een toezichthouder een legitimatiebewijs bij zich, dat is uitgegeven door het bestuursorgaan onder verantwoordelijkheid waarvan de toezichthouder werkzaam is.
2. Een toezichthouder toont zijn legitimatiebewijs desgevraagd aanstonds.
3. Het legitimatiebewijs bevat een foto van de toezichthouder en vermeldt in ieder geval diens naam en hoedanigheid. Het model van het legitimatiebewijs wordt vastgesteld bij regeling van Onze Minister van Veiligheid en Justitie.

[Artikel 5:13 Awb](#)

Een toezichthouder maakt van zijn bevoegdheden slechts gebruik voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.

[Artikel 5:14 Awb](#)

Bij wettelijk voorschrift of bij besluit van het bestuursorgaan dat de toezichthouder als zodanig aanwijst, kunnen de aan de toezichthouder toekomende bevoegdheden worden beperkt.

[Artikel 5:15 Awb](#)

1. Een toezichthouder is bevoegd, met medeneming van de benodigde apparatuur, elke plaats te betreden met uitzondering van een woning zonder toestemming van de bewoner.
2. Zo nodig verschaft hij zich toegang met behulp van de sterke arm.
3. Hij is bevoegd zich te doen vergezellen door personen die daartoe door hem zijn aangewezen.

Artikel 5:16 Awb

Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen.

Artikel 5:16a Awb

Een toezichthouder is bevoegd van personen inzage te vorderen van een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.

Artikel 5:17 Awb

Een toezichthouder is bevoegd inzage te vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden.

Hij is bevoegd van de gegevens en bescheiden kopieën te maken.

Indien het maken van kopieën niet ter plaatse kan geschieden, is hij bevoegd de gegevens en bescheiden voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hem af te geven schriftelijk bewijs.

Artikel 5:20 Awb

1. Een ieder is verplicht aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.
2. Zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, kunnen het verlenen van medewerking weigeren, voor zover dit uit hun geheimhoudingsplicht voortvloeit.

Artikel 4:83 Awb

Bij de bekendmaking van het besluit, inhoudende een beleidsregel, wordt zo mogelijk het wettelijk voorschrift vermeld waaruit de bevoegdheid waarop het besluit, inhoudende een beleidsregel, betrekking heeft voortvloeit.

Bijlage 3 Relevante wetgeving Wmo 2015

Artikel 2.3.2 Wmo 2015

1. Indien bij het college melding wordt gedaan van een behoefte aan maatschappelijke ondersteuning, voert het college in samenspraak met degene door of namens wie de melding is gedaan en waar mogelijk met de mantelzorger of mantelzorgers dan wel diens vertegenwoordiger, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes weken, een onderzoek uit overeenkomstig het tweede tot en met achtste lid. Het college bevestigt de ontvangst van de melding.
2. Voordat het onderzoek van start gaat, kan de cliënt het college een persoonlijk plan overhandigen waarin hij de omstandigheden, bedoeld in het vierde lid, onderdelen a tot en met g, beschrijft en aangeeft welke maatschappelijke ondersteuning naar zijn mening het meest is aangewezen. Het college brengt de cliënt van deze mogelijkheid op de hoogte en stelt hem gedurende zeven dagen na de melding, bedoeld in het eerste lid, in de gelegenheid het plan te overhandigen.
3. Het college wijst de cliënt en zijn mantelzorger voor het onderzoek op de mogelijkheid gebruik te maken van gratis cliëntondersteuning.
4. Het college onderzoekt:
 - a de behoeften, persoonskenmerken en de voorkeuren van de cliënt;
 - b de mogelijkheden om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp zijn zelfredzaamheid of zijn participatie te verbeteren of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
 - c de mogelijkheden om met mantelzorg of hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te komen tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
 - d de behoefte aan maatregelen ter ondersteuning van de mantelzorger van de cliënt;
 - e de mogelijkheden om met gebruikmaking van een algemene voorziening of door het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten te komen tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie, onderscheidenlijk de mogelijkheden om met gebruikmaking van een algemene voorziening te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
 - f de mogelijkheden om door middel van samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders als bedoeld in de Zorgverzekeringswet en partijen op het gebied van publieke gezondheid, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen, te komen tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening met het oog op de behoefte aan verbetering van zijn zelfredzaamheid, zijn participatie of aan beschermd wonen of opvang;
 - g welke bijdragen in de kosten de cliënt met toepassing van het bepaalde bij of krachtens artikel 2.1.4, verschuldigd zal zijn.
5. Indien de cliënt een persoonlijk plan als bedoeld in het tweede lid aan het college heeft overhandigd, betreft het college dat plan bij het onderzoek als bedoeld in het vierde lid, onderdelen a tot en met g.
6. Bij het onderzoek wordt aan de cliënt dan wel diens vertegenwoordiger medegedeeld welke mogelijkheden bestaan om te kiezen voor de verstrekking van een persoonsgebonden budget. De cliënt dan wel diens vertegenwoordiger wordt in begrijpelijke bewoordingen ingelicht over de gevolgen van die keuze.
7. De cliënt dan wel diens vertegenwoordiger verschaft het college de gegevens en bescheiden die voor het onderzoek nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.
8. Het college verstrekt de cliënt dan wel diens vertegenwoordiger een schriftelijke weergave van de uitkomsten van het onderzoek.
9. Een aanvraag als bedoeld in artikel 2.3.5 kan niet worden gedaan dan nadat het onderzoek is uitgevoerd, tenzij het onderzoek niet is uitgevoerd binnen de in het eerste lid genoemde termijn.

Artikel 2.3.8 Wmo 2015

1. De cliënt doet aan het college op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling van alle feiten en omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij aanleiding kunnen zijn tot heroverweging van een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6.
2. De verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt niet indien die feiten en omstandigheden door het

college kunnen worden vastgesteld op grond van bij wettelijk voorschrift als authentiek aangemerkte gegevens of kunnen worden verkregen uit bij regeling van Onze Minister aan te wijzen administraties. De cliënt is verplicht aan het college desgevraagd de medewerking te verlenen die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van deze wet.

Artikel 2.3.9

1. Het college onderzoekt periodiek of er aanleiding is een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6 te heroverwegen.
2. Artikel 2.3.2, tweede tot en met zesde lid, en artikel 2.3.5, zesde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 2.3.10

1. Het college kan een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6 herzien dan wel intrekken, indien het college vaststelt dat:
 - a de cliënt onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beslissing zou hebben geleid,
 - b de cliënt niet langer op de maatwerkvoorziening of het persoonsgebonden budget is aangewezen,
 - c de maatwerkvoorziening of het persoonsgebonden budget niet meer toereikend is te achten,
 - d de cliënt niet voldoet aan de aan de maatwerkvoorziening of het persoonsgebonden budget verbonden voorwaarden, e de cliënt de maatwerkvoorziening of het persoonsgebonden budget niet of voor een ander doel gebruikt.
2. Het college bepaalt in de beslissing, bedoeld in het eerste lid, het tijdstip waarop de beslissing in werking treedt.

§ 4. Verhaal van kosten

Artikel 2.4.1

1. Indien het college een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6 met toepassing van artikel 2.3.10, onderdeel a, heeft ingetrokken en de verstrekking van de onjuiste of onvolledige gegevens door de cliënt opzettelijk heeft plaatsgevonden, kan het college van de cliënt en van degene die daaraan opzettelijk zijn medewerking heeft verleend, geheel of gedeeltelijk de geldswaarde vorderen van de ten onrechte genoten maatwerkvoorziening of het ten onrechte genoten persoonsgebonden budget.
2. Het college kan het terug te vorderen bedrag bij dwangbevel invorderen.

Bijlage 4 Jurisprudentie

4.1 Onderzoek ter plekke

Centrale Raad van Beroep (CRvB), [ECLI:NL:CRVB:2019:288](#) (gemeente Pekela). Betrokkene vraagt een maatwerkvoorziening voor huishoudelijke hulp vanuit de Wmo 2015. De gemeente acht de algemene voorziening huishoudelijke hulp een toereikende voorziening voor betrokkene. De rechtbank constateert een gebrek aan het besluit omdat onvoldoende is onderzocht of de algemene voorziening voor betrokkene passend is. De gemeente doet nader onderzoek middels een tweetal huisbezoeken waarbij ook een medewerker van de thuiszorgorganisatie aanwezig is. De gemeente concludeert dat de algemene voorziening passend en toereikend kan zijn. Een maatwerkvoorziening is niet nodig. De Raad is met de rechtbank van oordeel dat de gemeente nu heeft voldaan aan de onderzoekverplichting en dat het gebrek in het bestreden besluit is hersteld. Het gemeente was aanwezig bij beide nadere huisbezoeken. In deze hoger beroepszaak spelen deze huisbezoeken dus een cruciale rol bij de vraag of zorgvuldig onderzoek is gedaan.

CRvB, [ECLI:NL:CRVB:2015:4559](#) (gemeente Amsterdam). Betrokkene vraagt hulp bij het huishouden. Betrokkene is onder behandeling bij de psychiater voor activering en het vergroten van de zelfstandigheid. Deze behandeling is voorliggend. Van een indicatie voor huishoudelijke hulp zal een contra-therapeutisch effect uitgaan volgens de medisch adviseurs. Er is geen sprake van fysieke beperkingen bij de uitvoering van huishoudelijk werk en tijdens het huisbezoek is een schoon huishouden aangetroffen. De Raad is van oordeel dat het onderzoek zorgvuldig is geweest. De medisch adviseurs hebben informatie ingewonnen bij de behandelend psychiater en de huisarts en bovendien is een huisbezoek afgelegd. Belangrijk was in deze zaak dat bij het huisbezoek een schoon huishouden werd aangetroffen. Het huisbezoek droeg dus ook hier in belangrijke mate bij aan de zorgvuldigheid van het onderzoek.

CRvB, [ECLI:NL:CRVB:2008:BD1111](#) (gemeente Emmen). Betrokkene vraagt onder meer een berging aan voor haar scootmobiel. De gemeente weigert deze – volgens de Raad terecht – omdat betrokkene haar scootmobiel ook in de bijkeuken kan stallen en daar zo nodig meer ruimte kan maken door spullen elders op te bergen. Over het algemeen zal bij aanvragen voor woonvoorzieningen als deze altijd een huisbezoek nodig zijn, om te kijken of een aanpassing mogelijk en noodzakelijk is of dat er alternatieven zijn. Afwijzen zonder onderzoek te doen naar de situatie ter plekke kan onder omstandigheden onzorgvuldig zijn en leiden tot vernietiging van het besluit door de rechter.

CRvB, [ECLI:NL:CRVB:2005:AT6661](#) (gemeente Veghel). Betrokkene is rolstoelgebonden en vraagt op basis van een zelf ingewonnen offerte een tegemoetkoming aan voor een aanpassing van haar keuken. Het gaat om een bedrag van € 7.806,19 voor het aanbrengen van deurdrangers, het ombouwen van het aanrecht tot een hoekaanrecht met voor betrokkene toegankelijke onderkasten en het vervangen van een versleten douchezetje. De gemeente laat zelf een bouwkundig/ergonomisch onderzoek doen en besluit een bedrag van € 1.503,30 toe te kennen. Uiteindelijk oordeelt de Raad dat de gemeente een juist besluit heeft genomen.

CRvB, [ECLI:NL:CRVB:2014:2984](#) (gemeente Rotterdam). De Raad heeft in deze zaak geconstateerd dat de gemeente niet zorgvuldig genoeg besloten heeft op een Wmo-aanvraag voor huishoudelijke hulp. Via de tussenuitspraak [ECLI:NL:CRVB:2014:1836](#) krijgt de gemeente de gelegenheid nieuw onderzoek te doen om het zorgvuldigheidsgebrek te herstellen. In de einduitspraak oordeelt de Raad dat de gemeente door het afleggen van een huisbezoek en een daarop gebaseerd rapport over de situatie ter plekke, het zorgvuldigheidsgebrek hersteld heeft. Uit het huisbezoek is gebleken dat de gemeente niet meer hulp had hoeven te leveren.

CRvB, [ECLI:NL:CRVB:2008:BG6612](#) (gemeente Gorinchem). Deze standaarduitspraak is vooral bekend geworden omdat er een aantal principiële punten in staan over de inhoud van het begrip 'compensatieplicht' en over de weigering van een pgb in de Wmo (2007). Daarnaast gaat het over de zorgvuldigheid van

het onderzoek. De aanleiding voor de zaak is een aanvraag voor een douchestoel voor een meervoudig gehandicapt pleegdochtertje. Via een AWBZ-pgb kopen de pleegouders hulp in, die wordt geleverd door diverse personen en ook door henzelf. Omdat het wassen van het meisje volgens de pleegouders een gecompliceerde aangelegenheid is en niet alle hulpverleners even lang zijn, vragen zij een elektrisch in hoogte verstelbare douchestoel aan. De gemeente is van mening dat een douchestoel met vaste zithoogte de goedkoopst-adequate oplossing is en weigert een (duurdere) elektrisch in hoogte verstelbare stoel. In hoger beroep oordeelt de Raad onder meer dat het onderzoek naar de aanvraag onvoldoende zorgvuldig is geweest. De gemeente moet een nieuw besluit nemen. De Raad adviseert de gemeente om daarbij een huisbezoek af te laten leggen door een medisch of ergonomisch adviseur om ter plekke te beoordelen hoe het douchen in de praktijk plaatsvindt, en mede op basis van de onderzoeksbevindingen een nieuw besluit te nemen.

4.2 Breed indiceren

CRvB, [ECLI:NL:CRVB:2013:1261](#) (gemeente Steyn). Betrokkene vraagt een paar specifieke woonvoorzieningen aan. De gemeente legt een huisbezoek af om de woonsituatie in kaart te brengen. Uit medisch advies blijkt dat traplopen problematisch is en de trap in de woning naar verwachting een probleem gaat worden. Betrokkene heeft geen traplift aangevraagd, maar bij huisbezoek is gebleken dat er een trap in de woning aanwezig was. Omdat een traplift volgens de gemeente wel nodig is, zullen de kosten van aanpassing, mede door de traplift, zo hoog worden dat de gemeente beslist tot toekenning van een verhuiskostenvergoeding in plaats van de gewenste aanpassingen. Volgens de gemeente is geschikte alternatieve woonruimte beschikbaar. Betrokkene is het niet eens met dit besluit en gaat uiteindelijk ook in hoger beroep. Zij geeft aan dat zij helemaal geen traplift heeft aangevraagd en dat de zaak daar dan dus ook niet over gaat. De Raad stelt echter dat op basis van de Wmo de gehele woonsituatie in beschouwing moet worden genomen en de gemeente dus ook rekening moet houden met (te verwachten) problemen waarvoor geen voorziening is aangevraagd.

4.3 Verplichting om aan onderzoek mee te werken

In artikel 2.3.8 derde lid van de Wmo 2015 staat de verplichting de medewerking te verlenen die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van de wet. In de uitspraak [ECLI:NL:CRVB:2019:1334](#) (gemeente Hilversum) komt het feit dat haar dochter niet wil meewerken aan een onderzoek naar haar gezondheidssituatie, voor rekening en risico van betrokkene. Betrokkene heeft onder meer een toilet op de eerste verdieping aangevraagd. De aanvraag is afgewezen omdat een toiletstoel op de eerste verdieping de goedkoopst compenserende voorziening is. Het besluit is gebaseerd op een ingewonnen advies van de MO-zaak. Het advies berust op onder meer een huisbezoek en advies van een arts. De rechtbank oordeelt dat het advies op objectieve wijze, inzichtelijk en concludent is onderbouwd. Een tweede huisbezoek heeft plaatsgevonden door een Wmo-consulent en een ergotherapeut. De gemeente heeft zich een voldoende duidelijk beeld kunnen vormen van de beperkingen van betrokkene. Betrokkene wil geen toiletstoel maar zij heeft niet met objectieve gegevens aannemelijk gemaakt dat haar dochter wegens lichamelijke klachten niet in staat is om de toiletemmer te legen en te reinigen. Dat haar dochter medewerking heeft geweigerd aan een onderzoek naar haar gezondheidssituatie komt voor rekening en risico van betrokkene.

In de uitspraak [ECLI:NL:CRVB:2019:224](#) (gemeente Veenendaal) gaat het om een afgewezen aanvraag voor een maatwerkvoorziening begeleiding op grond van de Wmo 2015. De gemeente heeft niet kunnen vaststellen of een maatwerkvoorziening nodig is, omdat betrokkene niet wil meewerken aan een nader onderzoek naar zijn ondersteuningsbehoefte. De rechtbank is van oordeel dat nader onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van betrokkene inderdaad nodig is. De al aanwezige stukken volstaan daarvoor niet. Betrokkene heeft onvoldoende aannemelijk gemaakt dat medewerking aan het onderzoek niet van hem kan worden gevergd. Volgens betrokkene is het onderzoek niet nodig en te belastend voor hem. De Raad onderschrijft de overwegingen van de rechtbank volledig en voegt hieraan toe dat de gemeente niet hoefde te onderzoeken of het onderzoek op een minder bezwarende wijze zou kunnen worden uitgevoerd omdat betrokkene de medewerking aan het onderzoek zonder meer heeft geweigerd en niet heeft uitgelegd waarom hij het onderzoek als zeer belastend ervaart. Daarmee heeft betrokkene de gemeente geen enkele opening geboden om het onderzoek vorm te geven op een manier die voor hem meer passend zou zijn.

Medewerking aan een huisbezoek weigeren, kan er dus toe leiden dat er onvoldoende informatie is en dus het recht op een voorziening niet kan worden vastgesteld. De voorziening kan dan geweigerd worden, zoals ook blijkt uit de uitspraak van de Voorzieningenrechter van de CRvB [ECLI:NL:CRVB:2013:CA2951](#) (**gemeente Berger-Odoorn**), waarin een aanvrager medewerking aan een medisch onderzoek en aan een huisbezoek weigerde. De gemeente heeft de aanvraag buiten behandeling gelaten, de Raad oordeelt echter dat deze had moeten worden afgewezen, omdat het recht op huishoudelijke hulp via de Wmo niet kon worden vastgesteld.

De voorzieningenrechter van de Raad [ECLI:NL:CRVB:2011:BR4090](#) (**gemeente Den Haag**) gaat nog verder in op het huisbezoek. Huisgenoten die geacht worden gebruikelijke zorg te leveren werken niet mee aan het huisbezoek en daarom is de aanvraag van de ouders terecht afgewezen. De uitspraak van de voorzieningenrechter wordt bevestigd door de Raad, [ECLI:NL:CRVB:2012:BY0448](#). Als aanvragers een huisbezoek in het kader van de Wmo weigeren, moet de gemeente wel bekijken of er andere methoden bestaan om de omvang van de noodzakelijke hulp bij het huishouden vast te stellen, bijvoorbeeld het navraag doen bij zorgverleners, zie CRvB [ECLI:NL:CRVB:2012:BW3254](#) (**gemeente Oss**).

In de uitspraak CRvB, [ECLI:NL:CRVB:2011:BR4177](#) (**gemeente Deurne**) is het ontbreken van een huisbezoek een element voor de vernietiging van een besluit, vanwege onvoldoende motivering.

Bijlage 5 Verklaring voor toestemming huisbezoek

Huisbezoek bij de heer/mevrouw <voorletters + achternaam bewoner>.....
.....

Straat + huisnummer:

Postcode.....

Op (dag + datum):..... om.....-.....uur

was

(naam).....(functie).....

samen met

(naam).....(functie).....

vanuit gemeente <invullen> op huisbezoek bij de heer/mevrouw <voorletters + achternaam bewoner>

Na aanbellen bij de woning werd opengedaan 0Ja 0Nee

0 Ik heb mij gelegitimeerd.

0 Ik heb de bewoner volledige en juiste informatie gegeven over de reden en het doel van dit huisbezoek en heb de bewoner gewezen op de rechten en plichten in verband met dit huisbezoek.

0 Door mij werd aan degene die opendeed toestemming gevraagd om de woning te mogen betreden. Ik heb de bewoner erop gewezen dat het door ons betreden van de woning daarmee op basis van vrijwilligheid gebeurde.

0 Vervolgens werd mij door de bewoner uitdrukkelijk toestemming verleend de woning te betreden, wat mij bleek uit:
.....
.....

0 De bewoner verleende mij geen toestemming tot het binnentreden van de woning omdat:
.....
.....

Er is een informatiebrief uitgereikt 0 Ja 0 Nee

0 Bewoner,(naam) verklaart akkoord te gaan met bovenstaande verklaring

woonplaats,(datum)

.....
handtekening bewoner
<naam invullen>

.....
handtekening ambtenaar
<naam invullen>

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten
VNG Naleving**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93
naleving@vng.nl

juli 2020

vng.nl/naleving